T088 TKL 6 (18) Luận Phật Địa Kinh Q4

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4

LUAÄN VEÀ KINH PHAÄT ÑÒA

QUYEÅN 4

Kinh: “Laïi nhö caùc loaïi saéc töôùng ñang sinh-ñang dieät trong hö khoâng, nhöng hö khoâng naøy khoâng sinh khoâng dieät. Nhö vaäy, vieäc laøm lôïi ích cho chuùng sinh do caùc trí bieán hoùa trong phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai ñang sinh, ñang dieät, nhöng phaùp giôùi thanh tònh thì khoâng sinh-khoâng dieät”. Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu phaùp giôùi thanh tònh traûi khaép trong caûnh giôùi ñaõ ñöôïc nhaän bieát, khoâng rôøi boû nhau, luoân luoân tuøy thuaän chuyeån bieán, vaäy thì phaùp giôùi phaûi coù sinh-dieät. Neáu khoâng sinh dieät thì khoâng phaûi laø traûi khaép caûnh giôùi ñaõ ñöôïc nhaän bieát, khoâng rôøi boû nhau, luoân luoân tuøy thuaän chuyeån bieán. Ñeå giaûi thích vaán naïn ñoù, Ñöùc Nhö Lai ñöa ra thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù tö. Laïi nhö voâ soá caùc saéc töôùng ñang sinh-ñang dieät trong hö khoâng...”. Nghóa naøy yù noùi: Nhö hö khoâng roäng lôùn traûi khaép caùc saéc, tieáp nhaän dung naïp saéc töôùng, khoâng rôøi boû nhau, luoân luoân tuøy thuaän chuyeån bieán. Maëc duø caùc saéc laïi ñang sinh-ñang dieät, nhöng taùnh cuûa hö khoâng thì khoâng sinh-khoâng dieät. Nhö vaäy, phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai traûi roäng khaép taát caû caûnh, tieáp nhaän dung naïp Nhaát thieát trí ñaõ bieán hoùa caùc vieäc laøm lôïi ích cho chuùng sinh-khoâng rôøi boû nhau, luoân luoân tuøy thuaän chuyeån bieán. Trí tuy coù ñang sinh, ñang dieät, nhöng phaùp giôùi thanh tònh thì khoâng sinh-khoâng dieät. Caên cöù vaøo maät yù naøy cuûa Nhö Lai, trong Kheá kinh ñaõ noùi: “Naøy Maïn-thuø-thaát-lôïi! Vì khoâng sinh-khoâng dieät, cho neân goïi laø Nhö Lai” cho ñeán noùi roäng. Caên cöù vaøo Thaéng nghóa ñeá: “Caùc phaùp nhö saéc... cuõng khoâng sinh-dieät”. Caên cöù vaøo Theá tuïc ñeá: “Thi thieát sinh-dieät cho neân noùi laø ñang”. YÙ naøy noùi: Caên cöù vaøo töôùng theá tuïc thì hieän coù sinh-dieät, chöù khoâng

phaûi laø theå taùnh cuûa Thaéng nghóa thaät coù sinh-dieät. Caùc trí bieán hoùa laøm lôïi ích cho chuùng sinh trong phaùp giôùi thanh tònh, cuõng laïi nhö vaäy". Kinh: "Laïi nhö loaïi saéc töôùng trong hö khoâng ñang theâm, ñang bôùt, nhöng hö khoâng aáy thì khoâng theâm-khoâng bôùt. Nhö vaäy, trong phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, chæ roõ Thaùnh giaùo cam loä cuûa Nhö Lai coù taêng-coù giaûm, nhöng phaùp giôùi thanh tònh aáy thì khoâng taêng, khoâng giaûm". Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu phaùp giôùi thanh tònh traûi roäng khaép taát caû maø khoâng rôøi boû nhau, Thaùnh giaùo cuûa Nhö Lai, nhaän thaáy trong hieän taïi coù taêng, veà sau seõ giaûm vaø tieâu maát. Phaùp giôùi ñoàng vôùi Thaùnh giaùo kia, thì phaûi coù taêng-giaûm. Neáu vaäy thì phaùp giôùi khoâng phaûi laø thanh tònh? Ñeå giaûi thích vaán naïn naøy, cho neân Ñöùc Nhö Lai noùi thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù naêm. Laïi nhö caùc loaïi thöù saéc töôùng trong hö khoâng ñang theâm-ñang bôùt... Töùc laø ñoái vôùi nhöõng giaùo phaùi hôn keùm cuûa caùc ngoaïi ñaïo trong taát caû theá gian thì Thaùnh giaùo cuûa Nhö Lai laø chaân thaät thuø thaéng vaø thanh tònh hôn heát, cuõng nhö ñeà hoà, cuõng nhö cam loä, giuùp chuùng sinh chöùng ngoä Nieát-baøn, vónh vieãn khoâng coøn sinh töû. Thaùnh giaùo nhö vaäy, neáu vaâng maïng thöïc haønh thì chöùng ñaéc quaû vò Thaùnh vaø quaû vò Voâ hoïc ñaõ coù vôùi ña soá ngöôøi caùch nay caû ngaøn naêm veà tröôùc. Noùi chaùnh phaùp cuûa Phaät chæ traûi qua ngaøn naêm, chöù khoâng phaûi giaùo phaùp chæ toàn taïi ôû theá gian coù ngaøn naêm. Vaû laïi, Taïng Thanh vaên thì coù chia ra nhieàu boä ngay sau khi Phaät nhaäp dieät moät traêm naêm, trong khi ñoù haøng ngaøn naêm veà tröôùc, Taïng Boà-taùt vaãn moät vò thanh tònh, khoâng heà coù söï tranh caõi sai traùi. Maõi ñeán moät ngaøn naêm veà sau môùi khôûi leân hai loaïi dò luaän coù-khoâng. (Khoâng- Höõu). Vì vaäy noùi chaùnh phaùp cuûa Nhö Lai chæ traûi qua ngaøn naêm, maø phaùp giôùi thanh tònh khoâng taêng-khoâng giaûm, thì coù nghóa laø: Thaùnh giaùo cuûa Nhö Lai, caên cöù vaøo ñaïo lyù theá tuïc thì coù taêng-giaûm, chöù khoâng phaûi döïa vaøo nghóa thuø thaéng laáy phaùp giôùi laøm taùnh thì khoâng taêng, khoâng giaûm. Saéc... cuõng laáy phaùp giôùi laøm taùnh, cho neân khoâng taêng-khoâng giaûm. Döïa theo lyù Thaéng nghóa thì chuùng cuõng nhö hö khoâng vôùi töôùng khoâng taêng-khoâng giaûm. Vì vaäy, cho neân noùi laø ñang, töùc laø döïa vaøo thöùc... cuûa theá tuïc vôùi nhöõng bieán hieän döôøng nhö coù taêng-giaûm, chöù khoâng phaûi caên cöù trong

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 294

phaùp giôùi thanh tònh cuûa chaân taùnh, vì ôû ñoù caùc phaùp nhö saéc... ñeàu xa lìa töôùng phaân bieät-hyù luaän. Kinh: "Laïi nhö caùc saéc töôùng voâ bieân, voâ taän khaép caû möôøi phöông trong hö khoâng, laø caûnh giôùi voâ bieân, voâ taän cuûa hö khoâng, nhöng hö khoâng naøy thì khoâng ñi-khoâng ñeán-khoâng ñoäng-khoâng chuyeån. Nhö vaäy, trong phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, ñaõ kieán laäp caùc loaïi taùc duïng voâ bieân voâ taän ñeå ñem laïi lôïi ích yeân vui cho taát caû chuùng sinh khaép möôøi phöông, laø phaùp giôùi thanh tònh voâ bieân, voâ taän, nhöng phaùp giôùi thanh tònh aáy khoâng ñi-khoâng ñeán-khoâng ñoäng-khoâng chuyeån". Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu caùc Nhö Lai laáy phaùp giôùi laøm Theå, Nhö Lai

ban cho taát caû höõu tình nhöõng lôïi ích yeân vui, thì phaûi hoaëc ñi hoaëc ñeán, vì phaùp giôùi vaø Nhö Lai voán khoâng caùch ly nhau. Nhö ñoái vôùi caùc phaùp khaùc phaûi coù ñi-ñeán, phaûi coù sinh... Neáu theá thì phaùp giôùi cuûa Nhö Lai khoâng phaûi laø thanh tònh. Neáu Phaùp giôùi khoâng coù caùc söï vieäc ñi-ñeán... thì khoâng theå noùi laø ban lôïi ích, yeân vui cho caùc höõu tình trong khaép möôøi phöông. Ñeå giaûi thích vaán naïn naøy, Ñöùc Nhö Lai noùi thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù saùu. Laïi nhö caùc saéc töôùng voâ bieân, voâ taän khaép möôøi phöông trong hö khoâng: Nhö caûnh giôùi cuûa hö khoâng laø voâ bieân voâ taän, thì möôøi phöông theá giôùi cuõng voâ bieân voâ taän, do ñoù, caùc loaïi saéc töôùng trong aáy cuõng voâ bieân voâ taän, khoâng coù moät phöông naøo coù giôùi haïn, khoâng coù caùc phöông naøo cuøng taän, thôøi-xöù ñeàu thaønh töïu, cho neân goïi laø voâ bieân voâ taän. Nhöng hö khoâng naøy thì khoâng ñi-khoâng ñeán, khoâng ñoäng-khoâng chuyeån: Nghóa laø hö khoâng roäng lôùn bao haøm taát caû, truøm khaép taát caû, ñeàu khoâng coù taùc duïng. Nhö vaäy, trong phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai ñaõ kieán laäp caùc loaïi... cho taát caû chuùng sinh... khaép möôøi phöông: Töùc Taùc duïng ñem laïi lôïi ích yeân vui cho chuùng sinh laø voâ bieân voâ taän. Nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Phaùp giôùi thanh tònh voâ bieân, voâ taän, bôûi vì phaùp giôùi thanh tònh laø voâ bieân voâ taän, tuy khoâng coù haønh ñoäng nhöng vôùi dieäu löïc taêng thöôïng, cho neân coù theå chuyeån bieán laøm vieäc lôïi ích yeân vui cho voâ löôïng höõu tình khaép möôøi phöông trong voâ bieân theá giôùi. Nhöng phaùp giôùi thanh tònh aáy khoâng ñi-khoâng ñeán: Boû choán naøy ñeán nôi khaùc, goïi laø ñi. Boû choã kia ñeán nôi naøy, goïi laø ñeán. Khoâng ñoäng laø khoâng chuyeån. Ñaàu tieân laø neâu leân, sau môùi giaûi thích.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 295

Phaùp giôùi khoâng, laø khoâng coù bieân giôùi, khoâng coù hình töôùng, chöôùng ngaïi. Neáu phaùp giôùi coù bieân giôùi, hình töôùng vaø chöôùng ngaïi, thì caùc phaùp coù theå noùi laø coù phöông khaùc, coù ñi-ñeán, coù haønh ñoäng chuyeån bieán chöù khoâng phaûi laø khoâng bieân giôùi, khoâng hình töôùng vaø chöôùng ngaïi. Phaùp giôùi nhö hö khoâng... thì coù theå noùi laø taïo nghieäp ñi-ñeán, haønh ñoäng-chuyeån bieán. Theo nghóa toång quaùt naøy noùi: Phaùp giôùi thanh tònh laø töï Theå trong nghóa thuø thaéng cuûa Nhö Lai. Phaùp giôùi bao truøm khaép trong söï noái tieáp nhau cuûa taát caû höõu tình, vì caùc höõu tình kia coù naêng löïc töï thaønh töïu ñaày ñuû caùc chuûng töû thieän nhôø duyeân löïc taêng thöôïng cuûa phaùp giôùi thanh tònh, cho neân khi thöùc cuûa höõu tình kia phaùt sinh, thì taùc duïng nhö vaäy seõ ñöôïc bieán hieän maø chuyeån, cho neân noùi laø Nhö Lai ñaõ mang laïi lôïi ích an vui cho moïi chuùng sinh. Neáu loaïi tröø taùc duïng vaø duyeân löïc taêng thöôïng aáy, thì laïi khoâng coù Phaùp thaân naøo cuûa Nhö Lai coù theå taïo ra ñöôïc caùc söï vieäc lôïi ích an laïc cho chuùng sinh. Nhö Kheá Kinh: Nhö Lai ñeàu khoâng coù caùc vieäc ñi-ñeán... Nhöng noùi Nhö Lai coù ñi-ñeán... laø caên cöù vaøo thaân thoï duïng vaø thaân bieán hoùa, cho neân khoâng coù loãi maâu thuaãn. Kinh: “Laïi nhö ba ngaøn theá giôùi trong hö khoâng, ñang hoaïi-ñang thaønh, nhöng coõi hö khoâng thì khoâng hoaïi-khoâng thaønh. Nhö vaäy, trong phaùp giôùi thanh

tònh cuûa Nhö Lai, Nhö Lai ñaõ hieän baøy voâ löôïng töôùng thaønh töïu Ñaúng chaùnh giaùc cuõng hoaëc laïi thò hieän nhaäp ñaïi Nieát-baøn, nhöng phaùp giôùi thanh tònh thì khoâng thaønh töïu ngoâi vò Ñaúng chaùnh giaùc cuõng khoâng nhaäp tòch dieät". Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu phaùp giôùi thanh tònh xa lìa söï ñi-ñeán... thì vì sao khoâng coù phöông sôû ñi-ñeán maø coù theå thaønh töïu chaùnh giaùc, nhaäp Nieát-baøn.... Neáu coù ñi-ñeán thì trôû laïi vaáp phaûi loãi tröôùc? Ñeå giaûi thích vaán naïn naøy, Ñöùc Nhö Lai laïi noùi thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù baûy. Laïi nhö ba ngaøn theá giôùi trong hö khoâng... Lôøi vaán naïn naøy khoâng hôïp. Ví nhö vaäy giôùi ñang hoaïi-ñang thaønh, nhöng coõi hö khoâng thì khoâng thaønh-khoâng hoaïi. Trong phaùp giôùi thanh tònh tuy coù chö Phaät thì hieän thaønh chaùnh giaùc-nhaäp Nieát-baøn... nhöng phaùp giôùi thanh tònh, chaân thaät khoâng coù söï kieän thaønh töïu Ñaúng chaùnh giaùc vaø nhaäp Nieát-baøn.... Neáu coù söï vieäc naøy, thì coù theå noùi laø vì vaäy maø coù ñi- ñeán... nhö trong hö khoâng hieän baøy caùc theá giôùi sinh-thaønh-hoaïi dieät-laø caên cöù theo lyù cuûa theá tuïc chöù khoâng phaûi laø caên cöù vaøo nghóa chaân thaät, vì nhö hö khoâng kia ñeàu laø taùnh Khoâng.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 296

Nhö vaäy, phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai hieän baøy voâ löôïng töôùng thaønh töïu Ñaúng chaùnh giaùc, hoaëc nhaäp Nieát-baøn, cuõng döïa vaøo chaân lyù theá tuïc, chöù khoâng phaûi theo nghóa chaân thaät. Thaønh chaùnh giaùc vaø nhaäp Nieát-baøn ñeàu khoâng coù, vì caùc uaån laø duyeân sinh chöù khoâng phaûi laø taùnh cuûa ngaõ. Neáu phaùp giôùi thanh tònh caên cöù vaøo nghóa chaân thaät, coù hai söï kieän naøy thì khoâng phaûi laø chaân thaät. Vì phaùp chaân thaät khoâng buoâng boû töï töôùng ñeå nhaän laáy töôùng khaùc. Neáu thöøa nhaän phaùp giôùi buoâng boû caùi khoâng phaûi laø chaùnh giaùc maø thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, buoâng boû caùi khoâng phaûi laø Nieát-baøn maø ñöôïc nhaäp Nieát-baøn, thì khoâng phaûi laø chaân thaät. Neáu coù yù cho: Chính vì nghóa aáy maø goïi laø chaân thaät, thì Ñaúng chaùnh giaùc luùc naøo cuõng coù thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, thì nhaäp Nieát-baøn luùc naøo cuõng coù nhaäp Nieát-baøn, do ñoù phaûi laø chaân thaät. Neáu vaäy, thì nhöõng söï kieän khaùc cuõng nhö vaäy, nghóa laø kieáp hoaïi thì luoân luoân hoaïi chöù khoâng coù luùc naøo khoâng hoaïi, kieáp thaønh thì luoân luoân thaønh chöù khoâng coù luùc naøo khoâng thaønh, cuõng nhö caùi bình thì khoâng coù luùc naøo khoâng phaûi laø caùi bình. Nhöõng söï kieän nhö vaäy ñeàu phaûi laø chaân thaät. Neáu vaäy thì khoâng caàn phaûi tu taäp haønh quaùn ñeå vöôït qua kieáp löûa chaùy traøn khaép theá giôùi naøy sang theá giôùi khaùc maø khôûi bò cheát chaùy trong bieån löûa ñoù. Nhö vaäy, ngöôøi ñaït ñöôïc dieäu löïc cuûa Thaéng giaûi taêng thöôïng ôû trong quaû vò cuûa mình seõ khoâng coù taùc duïng chuyeån bieán töï taïi. Khoâng phaûi laø ngöôøi chöùng ñöôïc ñònh thuø thaéng, vôùi dieäu löïc töï taïi, thì hieän Ñaúng chaùnh giaùc maø chaúng phaûi laø Ñaúng chaùnh giaùc, hieän Baùt Nieát-baøn maø khoâng phaûi laø Baùt Nieát-baøn. Vì vaäy, tuy coù tröôùc laø quaû vò Ñaúng chaùnh giaùc, nay laø quaû vò Nieát-baøn, maø Chaân nhö thanh tònh khoâng buoâng boû töï töôùng cuûa mình. Phaùp giôùi thanh

tònh, khoâng phaûi laø thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, khoâng phaûi laø nhaäp Nieát-baøn, vì trong ñoù caû hai söï kieän naøy ñeàu laø taêng theâm cho töï töôùng chöù khoâng phaûi laø coù chaân thaät. Taùc laø taùc duïng, ñeàu laø töôùng cuûa bieán keá sôû chaáp, cho neân ñeàu khoâng thöïc coù. Nhöng noùi tuøy giaùc taát caû caùc phaùp cho neân goïi laø Boà-ñeà, thì ñaây laø trí khoâng phaân bieät cuûa xuaát theá gian maø thaønh Ñaúng chaùnh giaùc. Trong naøy cuõng nhôø duyeân vaøo trí Chaân nhö baèng hai loaïi phaân bieät. Khoâng hieän haønh cho neân khoâng phaûi laø Ñaúng chaùnh giaùc, khoâng phaûi laø nhaäp Nieát-baøn, töùc laø döïa vaøo maät yù nhö vaäy maø noùi: “Thieân töû phaûi bieát, vì taát caû phaùp ñeàu khoâng sinh, cho neân chö Phaät thò hieän sinh

ñeàu laø voâ ñaéc-voâ chöùng, cho ñeán noùi roäng”. Vì bieán keá sôû chaáp laø khoâng thöïc coù, maø söï phaân bieät veà sinh... cuõng khoâng coù. Do chaân lyù theá tuïc maø thi thieát coù hai, do thaân bieán hoùa thò hieän maø coù hai, tuøy thuaän yù nguyeän cuûa höõu tình ñaõ ñöôïc giaùo hoùa cho neân Ñöùc Nhö Lai môùi thò hieän hai vieäc nhö vaäy. Taïm thôøi ñöa ra hai söï vieäc töông töï ñeå hieån baøy taát caû. Kinh: “Laïi nhö döïa vaøo hö khoâng maø caùc loaïi saéc töôùng tan hoaïi- thieâu huûy-ñoåi khaùc, coù theå phaùt sinh nhöng trong coõi hö khoâng thì khoâng phaûi laø bieán hieän ra nhöõng söï kieän ñoù, cuõng khoâng khoù nhoïc-hay hö xaáu. Nhö vaäy, döïa vaøo phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, caùc loaïi hoïc xöù, caùc nghieäp cuûa thaân-mieäng-yù ñaõ vi phaïm trong caûnh giôùi cuûa chuùng sinh coù theå phaùt sinh, nhöng phaùp giôùi thanh tònh khoâng bò thay ñoåi khaùc ñi vì nhöõng haønh ñoäng ñoù, cuõng khoâng caûm thaáy khoù nhoïc hay hö xaáu”. Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu phaùp giôùi thanh tònh hieän baøy khaép taát caû loaøi höõu tình thì taïi sao höõu tình laïi coù söï huûy phaïm? Khoâng phaûi laø trong phaùp giôùi coù caùc huûy phaïm, vì taùnh noù laø thanh tònh. Do ñoù, vieäc cheá laäp hoïc xöù cuõng hoùa ra voâ ích, vì caùc höõu tình khoâng huûy phaïm. Neáu coù huûy phaïm thì phaûi coù söï khoù nhoïc vaø hö xaáu, seõ ñoàng vôùi Nhò thöøa chöù khoâng phaûi laø hoaøn toaøn thanh tònh. Ñeå giaûi thích vaán naïn naøy, Ñöùc Nhö Lai ñöa ra thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù taùm. Laïi nhö döïa vaøo hö khoâng maø caùc loaïi saéc töôùng saéc töôùng tan hoaïi... Vaán naïn naøy khoâng hôïp. Nhö hö khoâng, laø ví nhö caùc thöù coû caây... döïa vaøo hö khoâng. Caùc loaïi saéc töôùng tan raõ, ñoåi khaùc voâ soá... hieän baøy, nhöng hö khoâng voán trong saïch khoâng bò bieán chuyeån ñoåi khaùc vì caùc söï vaät kia. Duø ôû trong ñoù maø khoâng bieán hoaïi ñoåi khaùc, cuõng khoâng nhoïc söùc hay hö xaáu... töùc khoâng coù caùc thöù khoå nhö hoaïi khoå böùc baùch. Nhö vaäy döïa vaøo phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, trong caûnh giôùi cuûa chuùng sinh tuy coù nhöõng huûy phaïm hieän haønh, nhöng phaùp giôùi thanh tònh khoâng coù ñoåi thay khaùc bieät, cuõng khoâng nhoïc söùc hay hö xaáu. Tuy coù caùc loaïi huûy phaïm ñaõ hieän haønh, nhöng phaùp giôùi thanh tònh khoâng coù bieán ñoåi khaùc bieät, cuõng khoâng khoù nhoïc-hö xaáu. Tuy trong phaùp giôùi thanh tònh hieän thaáy höõu tình töï phaân bieät noåi leân hai söï huûy phaïm cuûa ba nghieäp thaân-ngöõ-yù. Nghóa laø ngöôøi

taïi gia coù theå coù

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 298

huûy phaïm, laøm moïi vieäc baát thieän nhö gieát haïi cha meï... Nhöõng ngöôøi xuaát gia thì tuøy theo nhöõng gì hoï öa thích, cuõng coù nhöõng huûy phaïm hieän haønh. Ñeå ngaên caám, cho neân Ñöùc Nhö Lai cheá laäp ra caùc hoïc xöù, coù theå hieåu ñöôïc. Nhöõng vieäc treân ñaây veà maët theá tuïc ñeàu ñaõ coù vi phaïm, nhöng phaùp giôùi thanh tònh thì khoâng phaûi bò ñoåi khaùc do nhöõng söï vieäc ñoù, vì taùnh cuûa phaùp giôùi laø khoâng ñoåi khaùc. Cuõng khoâng nhoïc söùc hay hö xaáu, töùc laø khoâng bò böùc baùch. Neáu bò khoå böùc baùch khoâng theå chòu ñöïng noåi, töùc thì coù khoù nhoïc vaø hö xaáu. Nhö haøng Thanh vaên... khoâng phaûi laø phaùp giôùi thanh tònh, cho neân khoâng theå chiuï ñöïng söï böùc baùch cuûa taát caû noãi khoå. Khoâng caûm thaáy nhoïc söùc vaø hö xaáu, thì gioáng nhö hö khoâng. Laïi nöõa, caùc phaùp nhö saéc... trong hö khoâng duø coù tan raõ... chæ laø theo theá tuïc, chöù khoâng phaûi laø nghóa chaân thaät. Nhö vaäy, trong phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, duø coù söï huûy phaïm vaø cheá laäp hoïc xöù, cuõng chæ laø giaû an laäp chöù khoâng phaûi laø thaät coù. Vì sao? Vì ba nghieäp thaân... vôùi taùnh baát thieän... ñeàu do theá maïnh cuûa söï töông öng phaùt sinh, ñöôïc kieán laäp treân giaû danh, khoâng do töï taùnh, khoâng phaûi laø khoái ñaù... do söï phaùt khôûi maø coù theå kieán laäp ñöôïc. Thaân nghieäp laø baát thieän... cuõng theá. Do ñaát... hoøa hôïp laïi maø thaønh taùnh. Ngöõ nghieäp cuõng nhö tieáng chuoâng-troáng..., khoâng phaûi laø caùc voâ bieåu nghieäp baát thieän... chæ vì khoâng laøm thaønh taùnh, cho neân cuõng khoâng phaûi laø thaät coù. YÙ nghieäp cuõng do theá maïnh cuûa söï töông öng maø phaùt sinh nhöõng haønh vi baát thieän, nhö moïi söï töông öng khaùc cuõng khoâng phaûi laø thaät coù. Nhaân ñaõ khoâng phaûi laø thaät thì quaû cuõng phaûi nhö vaäy. Vì vaäy, nghieäp hay quaû trong phaùp giôùi, taát caû ñeàu do söï phaân bieät maø phaùt khôûi, vaø do bieán hieän cuûa thöùc theo theá tuïc... maø sinh, nhö bieán hieän ra töôùng. Kieán laäp nhö vaäy ñeàu khoâng phaûi laø chaân thaät. Kinh: “Laïi nhö döïa vaøo hö khoâng maø maët ñaát, nuùi lôùn, aùnh saùng, nöôùc, löûa, quyeán thuoäc cuûa Ñeá thích, cho ñeán maët trôøi, maët traêng, cuøng taát caû caùc loaïi coù theå toàn taïi, nhöng caûnh giôùi hö khoâng vaãn khoâng phaûi laø caùc hình töôùng ñoù. Nhö vaäy, caùc uaån nhö uaån giôùi-uaån ñònh-uaån tueä-uaån giaûi thoaùt vaø uaån giaûi thoaùt tri kieán, ñeàu döïa vaøo phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai maø toàn taïi, nhöng phaùp giôùi thanh tònh khoâng phaûi laø caùc hình töôùng ñoù”. Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu phaùp giôùi thanh tònh bao truøm khaép taát caû caùc phaùp thì seõ khoâng coù töôùng uaån voâ laäu nhö giôùi... vì khoâng rôøi

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 299

nhau, phaûi nhö phaùp giôùi cuõng khoâng phaûi laø taùnh uaån? Ñeå giaûi thích vaán naïn ñoù, Ñöùc Nhö Lai neâu thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù chín. Laïi nhö taát caû maët ñaát, nuùi lôùn, aùnh saùng, nöôùc, löûa... ñeàu döïa vaøo hö khoâng. Vaán naïn naøy khoâng ñuùng. Nhö hö khoâng, töùc laø ví nhö maët ñaát...

ñeàu döïa vaøo hö khoâng maø toàn taïi, chaúng phaûi laø cuøng vôùi maët ñaát töông öng, maø hö khoâng trôû thaønh taùnh cuûa uaån. Nhö vaäy, döïa vaøo phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, duø coù caùc uaån nhö giôùi... hieän haønh, nhöng phaùp giôùi thanh tònh kia khoâng phaûi laø caùc uaån nhö giôùi... Phaûi bieát raèng trong naøy giôùi thanh tònh voâ laäu, goïi laø uaån giôùi ñònh tueä voâ laäu goïi laø uaån ñònh-tueä, thaéng giaûi Voâ hoïc goïi laø uaån giaûi thoaùt, chaùnh kieán Voâ hoïc goïi laø uaån giaûi thoaùt trí kieán, ba loaïi tröôùc laø nhaân, hai loaïi sau laø quaû. Coù thuyeát noùi: Taát caû ñeàu laø Voâ hoïc duyeân vôùi tueä giaûi thoaùt goïi laø trí kieán giaûi thoaùt. Tueä coøn laïi goïi laø tueä. Coù thuyeát noùi: Heát thaûy ñeàu chung cho hoïc vaø Voâ hoïc. Quaû vò Höõu hoïc chöùng ñaéc töøng phaàn vaø Voâ hoïc vieân maõn. Chö Phaät vaø Boà-taùt ñeàu coù ñuû naêm loaïi ñoù. Nhö vaäy, duø naêm uaån döïa vaøo phaùp giôùi, nhöng phaùp giôùi thanh tònh vaãn khoâng ñoàng vôùi caùc hình töôùng ñoù vaø caùc töôùng ñoù cuõng khoâng laøm maát töï töôùng cuûa naêm uaån. Trong naøy cuõng cho neân noùi naêm thuû uaån nhö giôùi voâ laäu... vì ñoàng vôùi phaùp giôùi. Laïi nöõa, noùi toùm löôïc trong phaùp giôùi thanh tònh duø khoâng coù caùc loaïi coâng ñöùc nhö giôùi... nhöng vaãn coù phaùp moân coâng ñöùc cuûa chaân lyù. Nhôø taêng thöôïng duyeân cuûa phaùp moân ñoù maø sinh tröôûng taát caû coâng ñöùc höõu vi, chaúng ñoàng vôùi phaùp giôùi hö khoâng, vì phaùp moân coâng ñöùc cuûa chaân lyù laø voâ vi, khoâng thuoäc veà uaån. Döïa vaøo ñoù sinh tröôûng taát caû coâng ñöùc höõu vi sinh dieät laø thuoäc veà uaån. Khoâng ñoaïn taän cho neân cuõng goïi laø Thöôøng, nhöng khoâng phaûi laø vónh vieãn khoâng dieät, vì sinh chaéc chaén quy veà dieät, luoân luoân ghi nhôù nhö vaäy. Do thuoäc veà uaån cho neân khoâng phaûi laø phaùp voâ vi, vì coù nghóa cuûa taùc duïng duyeân, löï v.v..., maø taùc duïng aáy voán laø thuø thaéng. Vaû laïi, noùi phaùp giôùi cuûa naêm uaån, thaät söï laø choã nöông döïa cho taát caû coâng ñöùc cuûa ba Thöøa. Kinh: "Laïi nhö caùc loaïi nhaân duyeân laàn löôït sinh khôûi giöõa hö khoâng, maø ba ngaøn ñaïi thieân trong voâ löôïng theá giôùi ñeàu quay voøng cuøng khaép ñeå toàn taïi, nhöng coõi hö khoâng vaãn khoâng heà coù söï daáy khôûi

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 300

taïo taùc. Nhö vaäy, trong phaùp giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai coù ñaày ñuû voâ löôïng töôùng, chö Phaät vaø chuùng hoäi ñeàu noái tieáp hieän haønh, nhöng phaùp giôùi thanh tònh khoâng heà coù söï daáy khôûi taïo taùc". Luaän: Laïi coù vaán naïn: Neáu taát caû chö Phaät duøng phaùp giôùi laøm Theå, thì seõ khoâng coù söï khaùc nhau veà thoï duïng nôi naøy choán noï, laøm sao coù ñöôïc chuùng hoäi khoâng ñoàng? Neáu söï thoï duïng ñaõ coù sai bieät, thì laøm theá naøo phaùp giôùi cuûa chö Phaät ñöôïc thanh tònh? Ñeå giaûi thích vaán naïn naøy, Ñöùc Nhö Lai ñaõ noùi thí duï veà hö khoâng roäng lôùn thöù möôøi. Laïi nhö caùc loaïi caùc nhaân duyeân laàn löôït sinh khôûi giöõa hö khoâng: Vaán naïn naøy khoâng ñuùng. Nhö hö khoâng töùc laø caùc loaïi nhaân duyeân sinh khôûi giöõa hö khoâng. Ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi... ñeàu vaây quanh döïa vaøo phong luaân maø toàn taïi. Hö khoâng tuy khoâng coù phaân bieät suy nghó veà söï sai bieät cuûa ngaõ sôû, nhöng coù khaû naêng dung naïp voâ soá nhöõng theá giôùi sai bieät xoay voøng, noái tieáp. Nhö vaäy, trong phaùp

giôùi thanh tònh cuûa Nhö Lai, töï nghieäp taêng thöôïng daáy khôûi, voâ soá caùc töôùng vieân maõn ñaït ñöôïc Nhaát thieát trí. Boà-taùt quaùn ñaûnh ñoàng nhaát taäp hoäi noái tieáp hieän haønh, vôùi nôi choán sinh khôûi cuûa nhaân duyeân rieâng bieät, khoâng phaûi nhö nhaân duyeân trong chuùng hoäi cuûa moät vò Phaät. Nhaân duyeân thöù hai, thöù ba cuõng laïi nhö vaäy. Trong Kheá kinh khaùc cuõng döïa vaøo ñoù ñeå noùi veà Tònh ñoä cuûa chö Phaät vôùi voâ soá chuûng loaïi coù ñöôïc, chuùng hoäi cuûa chö Phaät vôùi caùc loaïi coù ñöôïc, nhöng phaùp giôùi thanh tònh khoâng coù nhöõng thoï duïng sai bieät cuûa ngaõ vaø ngaõ sôû, cuøng söï phaân bieät taïo taùc cuûa naêng thuû vaø sôû thuû coù theå phaùt sinh. Ñaây laø noùi theo nghóa toång quaùt: Phaùp thaân cuûa Nhö Lai duø khoâng coù söï khaùc nhau do hyù luaän veà maøu saéc-caûnh töôïng, nhöng thaân thoï duïng vaø thaân bieán hoùa, töø dieäu löïc cuûa baûn nguyeän vaø söùc maïnh trong vieäc laøm thuø thaéng cuûa mình, cho neân hai thaân ñoù ñaõ sinh khôûi voâ soá caùc töôùng vieân maõn. Söï sai bieät veà Tònh ñoä, veà chuùng hoäi cuûa chö Phaät ñaõ toàn taïi, ñeàu laø thöùc thanh tònh bieán hieän nhöõng söï khaùc nhau nhö vaäy, khoâng phaûi laø coù chaân thaät. Nhö Chuyeån luaân Thaùnh vöông nhôø nguyeän löïc töø kieáp tröôùc, ñoàng thôøi cuõng vì muoán ñem laïi lôïi ích cho caùc höõu tình, cho neân ñaõ laøm moïi vieäc thuø thaéng, vôùi nhöõng thöù dieäu laïc ñaày ñuû, voâ soá söï khaùc nhau nhö Ngoïc nöõ baùu... Chö Phaät cuõng nhö vaäy, vì ñem laïi lôïi ích cho caùc höõu tình, maø taïo taùc haønh hoùa thuø thaéng. Ñoù laø töï nghieäp taêng thöôïng sinh khôûi caùc Tònh

ñoä, ñaày ñuû söï khaùc nhau veà thoï duïng phaùp laïc cuûa chuùng hoäi, chæ khaùc vôùi tröôùc laø khoâng phaân bieät. Laïi nöõa, nhö vaäy ñaõ noùi veà caùc töôùng thaâm dieäu, nghieäp duïng thaâm dieäu vaø xöù sôû thaâm dieäu cuûa phaùp giôùi. Töôùng thaâm dieäu, nghóa laø xa lìa möôøi loaïi sai laàm khoâng thanh tònh, cho neân bieát ñoù chính laø möôøi töôùng thanh tònh. Sai laàm khoâng thanh tònh coù möôøi loaïi: 1. Sai laàm do sai bieät. 2. Sai laàm do taïp nhieãm. 3. Sai laàm do coù haønh. 4. Sai laàm do höõu vi. 5. Sai laàm do taêng giaûm. 6. Sai laàm do haønh ñoäng. 7. Sai laàm do chaáp ñoaïn-thöôøng. 8. Sai laàm do khoù nhoïc. 9. Sai laàm do tích tuï. 10. Sai laàm do thaâu nhieáp tieáp nhaän chuùng. Möôøi töôùng thanh tònh laø: 1. Töôùng khoâng sai bieät. 2. Töôùng khoâng taïp nhieãm. 3. Töôùng khoâng phaûi laø höõu haønh. 4. Töôùng khoâng phaûi laø höõu vi. 5. Töôùng khoâng coù taêng giaûm. 6. Töôùng khoâng haønh ñoäng. 7. Töôùng khoâng chaáp ñoaïn-thöôøng. 8. Töôùng khoâng nhoïc nhaèn, hö xaáu 9. Töôùng khoâng tích tuï 10. Töôùng khoâng coù ngaõ sôû. Vôùi thöù töï nghieäp duïng thaâm dieäu nhö vaäy, cho neân bieát chính laø caùc nghieäp bieán hoùa.... Xöù sôû thaâm dieäu neân bieát chính laø caùc töôùng khoâng coù haønh ñoäng vieân maõn, taát caû chuùng hoäi vaø Tònh ñoä cuûa Nhö Lai. ÔÛ taát caû xöù sôû ñeàu laáy hö khoâng laøm thí duï, laø muoán nhaèm laøm saùng toû taát caû töôùng thoâ cuûa phaùp giôùi ñeàu ñoàng vôùi hö khoâng, nhö Kheá Kinh: Cho ñeán taát caû caùc thí duï thi thieát, duï cho coâng ñöùc cuûa caùc Nhö Lai nhö giôùi..., taát caû ñeàu laø huûy baùng caùc Nhö Lai, chæ tröø moät duï laø thí duï veà

hö Khoâng-Voâ löôïng coâng ñöùc cuûa Nhö Lai nhö giôùi... ñeàu ñoàng vôùi hö khoâng. Cho ñeán noùi roäng ra. Kinh: “Laïi nöõa, naøy Boà-taùt Dieäu Sinh! Trí Ñaïi vieân caûnh nhö

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 302

moïi caûnh töôïng ñeàu hieän boùng vaøo taám göông troøn. Nhö vaäy, moïi caûnh töôïng hình aûnh cuûa caùc xöù-caûnh-thöùc, ñeàu hieän boùng vaøo göông trí cuûa Nhö Lai. Chæ laáy taám göông troøn laøm thí duï, neân bieát taám göông troøn laø bieåu töôïng cuûa göông trí bình ñaúng vaø voâ cuøng bình ñaúng cuûa Nhö Lai, cho neân, göông trí goïi laø Trí vieân caûnh (göông trí troøn lôùn)”. Luaän: Ñaõ kieán laäp söï ñoaïn tröø thì phaûi kieán laäp trí. Döïa vaøo ñaây maø noùi: Laïi nöõa, naøy Boà-taùt Dieäu Sinh! Trí Ñaïi vieân caûnh.... Cho neân bieát ôû ñaây, Ñöùc Nhö Lai duøng göông ñeå thí duï laø chæ roõ trí Ñaïi vieân caûnh laø nhaân duyeân coù khaû naêng bieán hieän, sinh ra boùng hình cuûa moïi phaùp moät caùch bình ñaúng. Nghóa laø thöùc thanh tònh thöù taùm cuûa caùc Ñöùc Nhö Lai coù khaû naêng bieán hieän, sinh ra boùng hình cuûa trí, cuõng nhö taám göông troøn vó ñaïi, coù khaû naêng phaûn chieáu taát caû aûnh töôïng cuûa theá gian, vì töông öng vôùi trí, cho neân möôïn goïi laø trí. Noùi caùc xöù, laø saùu xöù beân trong, töùc laø maét.... Noùi caùc caûnh, laø saùu caûnh beân ngoaøi, töùc laø saéc.... Saùu xöù beân trong vaø saùu caûnh giôùi beân ngoaøi naøy töùc laø möôøi hai xöù. Duyeân vaøo möôøi hai xöù naøy sinh ra ba phaåm trí-taâm vaø taâm phaùp. Vì thöùc laøm chuû, cho neân goïi chung laø caùc thöùc. Chính caùc thöùc aáy goïi laø caùc aûnh töôïng, laø söï bieán hieän khaùc bieät cuûa caùc loaïi haønh töôùng. Ñoaïn sau cuûa kinh naøy noùi: Trí Ñaïi vieân caûnh döïa vaøo caùc duyeân trong baát cöù luùc naøo, sinh khôûi caùc loaïi aûnh töôïng töôùng maïo cuûa trí. Nhieàu ñoaïn vaên ñeàu noùi nhö vaäy, töùc laø coù theå laøm nhaân toá sinh ra aûnh töôïng cuûa trí, cho neân goïi laø göông trí. Trí Bình ñaúng taùnh duøng söï vieäc duyeân sinh cuûa trí vieân caûnh... laøm caûnh giôùi. Trí Dieäu quaùn saùt laáy töï töôùng, coäng töôùng cuûa taát caû phaùp laøm caûnh giôùi. Trí Thaønh sôû taùc, cho neân bieát cuõng nhö vaäy. Ba trí nhö vaäy ñeàu töông öng vôùi phaåm taâm. Ñoái vôùi saùu xöù beân trong vaø saùu caûnh giôùi beân ngoaøi, taát caû phaùp ñaõ ñöôïc duyeân vaø ñaõ ñöôïc giöõ laáy treân caûnh ñeàu bieán hieän, gioáng nhö taát caû töï töôùng vaø coäng töôùng vôùi caùc loaïi aûnh töôïng ñöôïc hieån hieän roõ raøng. Caùc aûnh töôïng nhö vaäy ñeàu ñöôïc sinh khôûi töø trí Ñaïi vieân caûnh cuûa Nhö Lai, vì saùng toû roõ raøng cho neân goïi laø hieän. ÔÛ ñaây chæ laø nhöõng phaùp ñöôïc hieån hieän do trí bình ñaúng cuûa Nhö Lai, vì trí bình ñaúng ôû quaû vò cuûa Nhö Lai ñeàu laø töï taùnh. Khi trí bình ñaúng naûy sinh, nhö chính mình ñaõ coù söï sai bieät veà haønh töôùng thì ñeàu coù theå chöùng bieát. Chæ coù tueä

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 303

giaùc ngoä cuûa Nhö Lai môùi coù theå phaân tích vaø chæ roõ veà töôùng sai bieät ñoù. Ngoaøi ra khoâng ai coù ñöôïc khaû naêng naøy. Trí Ñaïi vieân caûnh ñöôïc goïi laø chuû ñoäng bieán hieän. Töø ñaây laøm duyeân sinh ra aûnh töôïng kia, gioáng

nhö göông saùng hieän ra caùc hình aûnh. Laïi nöõa, ba söï kieän veà xöù-caûnh vaø thöùc khaùc bieät. Xöù laø saùu caên, caûnh laø saùu traàn, thöùc laø saùu thöùc, töùc laø möôøi taùm giôùi hieän baøy caùc caûnh töôïng. Moïi hình aûnh naøy ñeàu tuøy theo söï thích öùng vôùi ba phaåm trí maø hieån hieän. Trí Dieäu quaùn saùt ñeàu taän cuøng vôùi taùnh hieän coù. Nhö taùnh hieän coù ñeàu coù naêng löïc hieän baøy. Trí caûnh cuûa Nhö Lai töông öng vôùi thöùc thanh tònh laøm duyeân sinh ra aûnh töôïng cuûa ba trí naøy, cho neân goïi laø hieän, cuõng chæ coù trí bình ñaúng cuûa Nhö Lai maø ñöôïc hieän baøy. Noùi roäng ra, cho ñeán chæ coù tueä giaùc cuûa Nhö Lai môùi phaân tích vaø chæ roõ veà töôùng ñoù. Coøn laïi nhö tröôùc ñaõ noùi. Laïi nöõa, möôøi taùm giôùi laø aûnh töôïng cuûa trí Ñaïi vieân caûnh cuûa Nhö Lai töông öng vôùi phaåm taâm ñaõ theå hieän roõ raøng, khi göông trí cuûa caùc Nhö Lai phaùt sinh, ñeàu coù theå soi toû taát caû caùc caûnh. Caùc xöù-caûnh-thöùc gioáng nhö caùc aûnh töôïng, hieån hieän roõ raøng ôû trong trí naøy, töø göông trí naøy thaâu nhieáp caùc töôùng kia maø sinh khôûi. Göông trí duø khoâng coù söï phaân bieät moät-khaùc vaø naêng thuû-sôû thuû nhöng coù aûnh hieän cuûa phaùp ñaõ ñöôïc nhaän bieát nhö taám göông troøn to lôùn. Luùc trì naøy sinh haønh töôùng nhö vaäy laø töï taùnh. Ñöùc Nhö Lai tuy khoâng coù söï phaân bieät bieát veà moät-khaùc vaø naêng thuû-sôû thuû nhöng coù naêng löïc hieän chöùng nhöõng gì theå hieän cuûa töï taâm, laø aûnh töôïng cuûa caùc phaùp vôùi töï töôùng vaø coäng töôùng. Do chöùng bieát cho neân coù naêng löïc thuyeát giaûng khoâng ñieân ñaûo veà töï töôùng vaø coäng töôùng cuûa taát caû caùc phaùp. Do caùc aûnh töôïng naøy cho neân Nhö Lai thaønh töïu phaùp khoâng queân maát. Heát thaûy aûnh töôïng cuûa caûnh giôùi ñaõ ñöôïc nhaän bieát, ñeàu hieån hieän roõ raøng treân göông trí trong taát caû thôøi gian, maø khoâng queân maát. Neáu khoâng nhö vaäy, laøm sao Nhö Lai ñöôïc xöng laø baäc Nhaát thieát trí? Khoâng coù göông trí bình ñaúng thì khoâng theå naøo chöùng bieát ñöôïc töï töôùng vaø coäng töôùng cuûa taát caû caùc phaùp hieån hieän trong moïi thôøi gian. Neáu cho raèng do söï noái tieáp nhau môùi coù khaû naêng laøm ñöôïc moïi vieäc cho neân goïi laø Nhaát thieát trí, nhö coù baøi tuïng: Noái tieáp coù theå laøm, Nhö löûa ñoát heát thaûy, Nhö vaäy Nhaát thieát trí, Khoâng ngöøng bieát taát caû.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 304

Ñaây chæ laø lôøi noùi suoâng, bôûi vì luùc taâm vaø trí cuûa ngöôøi khaùc ñeàu giöõ laáy moät söï vieäc, thì khoâng nhaän laáy söï vieäc khaùc, khoâng bieát ñöôïc nhöõng ñieàu khaùc thì khoâng phaûi laø Nhaát thieát trí. Ngay nhö hieän töôïng noái tieáp nhau kia, cuõng khoâng coù naêng löïc giöõ laáy söï nhaän bieát cuûa hieän taïi. Theo toâng chæ cuûa oâng thì moät nieäm chæ nhaän bieát moät phaàn töôùng chung cuûa caùc phaùp. Neáu vaäy thì Ñöùc Nhö Lai neân taïm thôøi goïi laø Nhaát thieát trí, khoâng theå taïm thôøi noùi Ngaøi khoâng phaûi laø Nhaát thieát trí, vì Nhaát thieát trí töùc laø ngöôøi thaønh töïu Nhaát thieát trí chaân thaät. Laïi nöõa, duøng göông trí cuûa Nhö Lai laøm duyeân, caùc aûnh töôïng cuûa caùc xöù-caûnh-thöùc thieän ôû theá gian vaø xuaát theá gian trong söï noái tieáp coøn laïi ñeàu hieän baøy. Bôûi vì caùc phaùp thieän cuûa theá gian vaø xuaát theá gian neáu khoâng coù göông trí thì

chuùng khoâng phaùt sinh ñöôïc. Khi caùc phaùp ñoù naûy sinh ñeàu do naêng löïc naøy, thì cuõng coù theå chöùng bieát. Nghóa naøy yù noùi göông trí cuûa Nhö lai laø dieäu löïc cuûa taêng thöôïng duyeân taát caû caùc phaùp thieän theá gian vaø xuaát theá gian, cuøng caùc xöù-caûnh-thöùc ñeàu ñöôïc sinh khôûi nhö nhöõng aûnh hieän baøy trong göông saùng ngôøi. Maëc duø caùc höõu tình ñeàu coù naêng löïc cuûa nhaân toá, nhöng do göông trí laøm taêng thöôïng duyeân cho neân chuùng môùi ñöôïc sinh khôûi. Cuõng nhö duø coù haït gioáng, nhöng neáu khoâng coù ñaát... thì maàm... khoâng theå naûy sinh, cuõng nhö tuy coù vaät theå, nhöng neáu khoâng coù göông... thì caùc aûnh töôïng cuûa vaät theå seõ khoâng hieän baøy. Neáu vaäy thì Ñöùc Theá Toân thuaän theo vôùi voïng kieán, trôøi Töï Taïi... laø nhaân cuûa theá gian. Bôûi vì thieát laäp laøm nhaân bình ñaúng sinh ra taát caû caùc quaû cuûa theá gian, cho neân khoâng coù loãi laàm naøy. Vì luùc quaû kia sinh ra thì chæ coù theå laøm taêng thöôïng duyeân chöù khoâng phaûi laø taùc giaû, maø laø voâ thöôøng. Ñöùc Nhö Lai ñaõ tu taäp hai loaïi tö löông phöôùc, trí trong voâ löôïng kieáp môùi ñöôïc sinh khôûi. Taát caû chuùng sinh thieän vaø duyeân thieän ñeàu do phöôùc, trí aáy maø ñöôïc phaùt sinh. Ngoaïi ñaïo voïng kieán veà trôøi Töï Taïi... cho raèng trôøi kia laø yeáu toá taïo ra caùc theá gian, vì taùnh cuûa trôøi Töï Taïi laø thöôøng truù cho neân khaùc vôùi vieäc cuûa Nhö Lai. Neáu khoâng coù aûnh thaät hieän ra trong chieác göông troøn thì laøm sao neâu ví duï ñöôïc? Phaûi coù vaät theå vaø coù göông saùng hoøa hôïp laøm duyeân nhö vaäy cuøng xuaát hieän cho neân coù theå laøm ví duï. Nghóa laø caùc höõu tình chaáp tröôùc ñieân ñaûo veà aûnh töôïng, bôûi vì do söùc maïnh cuûa söï huaân taäp thaønh thuïc. Chieác göông vaø maët laø duyeân, do töï thöùc chuyeån khaùc, troâng gioáng

nhö khuoân maët mình hieän boùng. Do ñoù theá gian khôûi leân taêng thöôïng maïn, cho laø mình ñaõ nhìn thaáy aûnh cuûa maët mình trong göông, vì khoâng coù aûnh naøo khaùc hieän ra trong göông. Kinh chæ noùi caùc caûnh töôïng hieän boùng, chöù khoâng noùi laø sinh khôûi. Nhö vì vaäy bieát, taát caû caûnh töôùng ñeàu laø töï thöùc bieán ñoåi sai khaùc vaø hieän ra chöù khoâng phaûi laø thaät coù. Do söï thuø thaéng cuûa thöùc, cho neân noùi laø “duy thöùc”, khoâng phaûi laø khoâng coù taâm phaùp, cuõng khoâng noùi laø chæ coù moät thöùc, vì caùc höõu tình ñeàu coù taùm loaïi vaø taâm phaùp. Taát caû saéc... maëc duø moãi thöù ñeàu coù chuûng loaïi rieâng, nhöng ñeàu laø töï thöùc bieán hieän sai khaùc vaø huaân taäp treân thöùc, laáy coâng naêng sai bieät laøm taùnh, cho neân khi thöùc bieán hieän thì quay trôû laïi khoâng rôøi thöùc. Ñöùng veà maët theá tuïc maø noùi, thì coù taâm phaùp rieâng bieät, khoâng phaûi laø nghóa chaân thaät. Theo nghóa thuø thaéng thì caùc phaùp ñeàu khoâng coù taùnh quyeát ñònh rieâng bieät, thaäm chí Chaân nhö tuy khoâng phaûi do thöùc bieán hieän, nhöng cuõng khoâng lìa khoûi thöùc, vì taùnh chaân thaät cuûa thöùc, vì coïng töôùng cuûa hai khoâng-Voâ ngaõ treân thöùc ñaõ hieän baøy. ÔÛ ñaây noùi chæ coù thöùc, bôûi vì ngaên ngöøa ngöôøi ngu coá chaáp cho raèng ngoaøi taâm-taâm phaùp, nhaát ñònh coù taùnh bieán keá sôû chaáp nhö saéc.... Caùc phaùp nhö saéc... khoâng loaïi tröø vaø khoâng lìa caùc taâm-taâm phaùp. Taùnh Y tha khôûi

vaø taùnh vieân thaønh thaät khoâng phaûi laø khoâng coù, bôûi vì bình ñaúng cho neân hai loaïi naøy bình ñaúng, vì vaäy noùi laø bình ñaúng, bình ñaúng. Chieác göông troøn cuûa theá gian vaø göông trí cuûa Nhö Lai ñeàu khoâng coù gì phaân bieät, ñeàu coù naêng löïc hieän roõ hình aûnh khoâng coù gì khaùc nhau. Vì nhaân duyeân naøy cho neân goïi laø Trí vieân caûnh. Kinh: "Nhö taám göông troøn to lôùn phaùt sinh phöôùc ñöùc an vui ñöôïc ngöôøi treo vaøo nôi toát ñeïp treân cao khoâng gì lay chuyeån ñöôïc. Voâ löôïng chuùng sinh qua laïi trong caùc coõi, höôùng veà chieác göông naøy quaùn saùt nhöõng gì ñöôïc maát cuûa chính mình, bôûi vì mong muoán giöõ laïi caùi ñöôïc maø rôøi boû nhöõng caùi maát.. Nhö vaäy, Ñöùc Nhö Lai treo cao trí vieân caûnh ôû giöõa phaùp giôùi thanh tònh, khoâng giaùn ñoaïn, khoâng gì lay chuyeån ñöôïc mong muoán laøm cho voâ löôïng voâ soá chuùng sinh quaùn saùt ñoái vôùi nhieãm-tònh, bôûi vì muoán giöõ laáy tònh maø rôøi boû nhöõng ñieàu caáu nhieãm". Luaän: Nôi toát ñeïp treân cao, nghóa laø coät cao, hoaëc laø nôi toát ñeïp khaùc. Phaùp giôùi thanh tònh, laø Chaân nhö khoâng caáu ueá.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 4 306

Xöù nghóa laø nôi yeân oån, hoaëc nöông döïa, hoaëc duyeân khoâng giaùn ñoaïn. Khoâng lay chuyeån, laø nhôø göông trí naøy döïa theo duyeân cuûa phaùp giôùi ñeán taän cuøng giôùi haïn cuûa sinh töû, luoân luoân gaén boù noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn, khoâng gì lay chuyeån ñöôïc. Nghóa naøy yù noùi: Trí Ñaïi vieân caûnh vónh vieãn xa lìa taát caû söï lay chuyeån phaân bieät. Moät khi ñaõ chöùng ñöôïc trí naøy roài, veà sau ñeán taän cuøng thôøi gian vò lai, vaãn noái tieáp nhau khoâng ñoaïn tuyeät. Ba trí coøn laïi, duø khoâng voïng chaáp nhöng vaãn coøn taùc yù phaân bieät chaáp coù-khoâng. Sau khi chöùng ñöôïc ba trí naøy, hoaëc haønh ñoäng hay khoâng haønh ñoäng-khoâng phaûi laø khoâng lay chuyeån. Coù thuyeát noùi: "Trí Bình ñaúng taùnh, ñònh dieät cuõng khoâng hieän haønh". Luaän noùi laø trong ñònh dieät taän khoâng coù Thöùc thöù baûy. Laïi noùi: "Cuõng dieät moät phaàn hieän haønh thöôøng haèng cuûa taâm-taâm phaùp". Neáu luaän noùi nhö vaäy thì trong ba phaàn vò ñeàu khoâng coù Thöùc thöù baûy. Vaäy thì töø ñòa thöù nhaát trôû leân, khi haønh hieän quaùn voâ laäu, vaø ñòa Nhö Lai, seõ khoâng coù trí naøy. Ñoù laø sai laàm lôùn, vì traùi vôùi kinh luaän. Nhöng sôû dó noùi khoâng coù Thöùc thöù baûy, laø yù muoán noùi khoâng coù Thöùc thöù baûy nhieãm oâ, chöù khoâng phaûi taát caû ñeàu khoâng coù. Khi chöa chöùng ñöôïc trí phaùp Khoâng-Voâ ngaõ, thì phaân bieät phaùp chaáp thöôøng xuyeân hieän haønh döïa vaøo nhau. Nhö chöa chöùng ñaéc trí Boå-ñaëc-giaø-la Khoâng- Voâ ngaõ, thì trí kia vaãn luoân hieän haønh ngaõ chaáp vì döïa vaøo Thöùc naøy. Trong phaàn quyeát ñònh löïa choïn noùi: "Thöùc A-laïi-da nhaát ñònh cuøng chuyeån vôùi moät thöùc Maït na". Neáu khôûi hieän YÙ thöùc thì nhaát ñònh cuøng chuyeån bieán moät luùc vôùi hai thöùc. Neáu trong naêm thöùc tuøy theo khôûi hieän moät thöùc thì nhaát ñònh cuøng chuyeån bieán moät luùc vôùi ba thöùc. Cho ñeán trong moät luùc, neáu naêm thöùc khôûi hieän thì nhaát ñònh cuøng chuyeån bieán moät luùc baûy thöùc. Nhaän bieát veà ñònh dieät cuûa Thaùnh ñaïo, baäc Voâ hoïc cuõng coù. Phaùp khoâng nhieãm oâ phaân bieät chaáp trí bình ñaúng, cuøng vôùi caùc haønh töôùng vi teá trong Thöùc thöù baûy khoâng traùi

vôùi ñònh dieät. Vì ñònh dieät naøy laø ñaïo voâ laäu ñaõ daãn phaùt, Theå voâ laäu traùi ngöôïc vôùi yù thöùc ngaõ chaáp nhieãm oâ, ñaây laø moät phaàn dieät chöù khoâng phaûi laø dieät taát caû. Trí bình ñaúng ôû trong quaû vò Phaät, tuy luoân luoân hieän haønh nhöng trong möôøi ñòa töø khi chöùng ñaéc veà sau, hoaëc khi taâm höõu laäu daáy leân phieàn naõo, trí naøy khoâng khôûi hieän bôûi vì coù giaùn ñoaïn chöù khoâng phaûi laø khoâng lay chuyeån. Hai trí coøn laïi ôû trong quaû vò Phaät, cuõng khoâng

luoân luoân hieän haønh, chöù khoâng phaûi laø khoâng lay chuyeån. Vì sao trí Ñaïi vieân caûnh ñöôïc an trí vaøo giöõa phaùp giôùi thanh tònh? Vì khieán cho voâ löôïng voâ soá chuùng sinh quaùn saùt veà nhieãm-tònh. Vì sao quaùn saùt veà ñieàu aáy? Vì muoán giöõ laáy tònh vaø boû heát moïi nhieãm. Nhieãm, nghóa laø phieàn naõo vaø töôùng sinh khôûi cuûa nghieäp. Xaû nghóa laø ñieàu phuïc vaø ñoaïn tuyeät. Döïa vaøo ñaïo theá gian vaø ñaïo xuaát theá gian, ñieàu phuïc vaø ñoaïn tröø nhöõng phieàn naõo moät caùch troïn veïn trong thôøi gian ngaén. Tònh nghóa laø caùc phaùp thieän coù theå laøm cho taâm chuùng sinh ñöôïc thanh tònh. Thuû nghóa laø giöõ laáy, an laäp-nuoâi lôùn vaø laøm thaønh thuïc chuûng töû, tuøy theo nhöõng nguyeän caàu maø chöùng ñaéc giaûi thoaùt. YÙ trong naøy noùi: Taát caû Nhö lai xöa kia ôû ñòa vò Boà-taùt, vì mong muoán thaønh töïu taát caû moïi vieäc lôïi ích an laïc vôùi moïi hình töôùng cho taát caû höõu tình, yù vui veû mang laïi lôïi ích an laïc cho taát caû höõu tình, thöôøng tuøy yù döïa vaøo phaùp giôùi thanh tònh, tuøy theo söï tu taäp phöôùc trí laøm tö löông, quay laïi mong caàu noái tieáp nhau. Vì phöông tieän kheùo leùo cuûa trí Ñaïi vieân caûnh maø sieâng naêng tu taäp, chöùng ñaéc trí naøy, döïa theo vaø duyeân cuûa phaùp giôùi noái tieáp nhau khoâng lay ñoäng. Duø khoâng taùc yù phaân bieät hyù luaän nhöng vaãn chuyeån bieán töông tuïc laøm taêng thöôïng duyeân khieán cho caùc höõu tình tuøy theo söï mong caàu cuûa mình, maø an taäp-nuoâi lôùn vaø thaønh thuïc voâ löôïng chuûng töû, thieän caên, ñaït ñöôïc nieàm vui theá gian vaø söï giaûi thoaùt xuaát theá gian. Ñaây laø do söï khôûi hieän trong trí Ñaïi vieân caûnh cuûa Nhö Lai, hoùa hieän phaùt sinh taùc duïng tuyeân thuyeát veà phaùp yeáu cho caùc höõu tình, khieán cho hoï nhaän bieát caáu nhieãm vaø thanh tònh, choïn laáy thanh tònh maø rôøi boû caáu nhieãm, chính laø caên baûn cuûa söï lôïi ích an laïc cho taát caû höõu tình. Kinh: “Laïi nöõa, chieác göông troøn raát kheùo maøi saùng, trong saïch voâ cuøng, khoâng chuùt bôïn nhô aùnh saùng chieáu roïi khaép nôi. Nhö vaäy, trí Ñaïi vieân caûnh cuûa Nhö lai, ôû trong trí Phaät vónh vieãn rôøi xa caáu ueá cuûa taát caû caùc töôùng phieàn naõo vaø chöôùng sôû tri, laáy söï raát kheùo maøi saùng laøm nôi nöông töïa, do ñònh thaâu nhieáp giöõ gìn, trong saïch voâ cuøng vaø khoâng chuùt bôïn nhô laøm söï nghieäp lôïi ích an laïc cho caùc chuùng sinh vôùi aùnh saùng chieáu roïi khaép nôi.” Luaän: Göông soi nghóa laø töï taùnh raát thanh tònh. Saïch nghóa laø choã sai bieät vì lìa moïi khaùch traàn. Noùi khoâng chuùt bôïn nhô, laø chung cho hai

loaïi tröôùc, töùc laø troøn ñaày vaø xa lìa bôïn nhô, voâ cuøng thanh tònh. AÙnh saùng laø do göông soi, trong saùng laø do saïch seõ. Noùi chieáu roïi khaép nôi, bôûi vì khoâng coù bôïn nhô. Noùi chieáu roïi khaép nôi, bôûi vì khoâng coù bôïn nhô. ÔÛ trong trí Phaät töùc laø chöôùng phieàn naõo vaø chöôùng sôû tri, ñeàu goïi laø caáu ueá. Ñaõ hoaøn toaøn ñoaïn tuyeät, cho neân goïi laø vónh vieãn rôøi xa. Do coù nghóa vónh vieãn rôøi xa caùc caáu nhieãm chöôùng ngaïi, cho neân noùi göông trí raát kheùo maøi saùng. Laïi nöõa, phieàn naõo nghóa laø tham lam-giaän döõ.... Taát caû phieàn naõo raøng buoäc ôû vò trí cuûa tuøy mieân hoaëc hieän haønh hay khoâng hieän haønh ñeàu coù söùc maïnh gaây chöôùng ngaïi cho Thaùnh ñaïo, caûn trôû vieäc tu chöùng Nieát-baøn, gaây roái loaïn thaân taâm cho neân goïi laø chöôùng phieàn naõo. Chöôùng sôû tri, laø ñoái vôùi caûnh ñaõ ñöôïc nhaän bieát, khoâng nhieãm maø khoâng nhaän bieát thì laøm chöôùng ngaïi cho Nhaát thieát trí, khoâng chöôùng ngaïi Nieát-baøn. Duø coù chöôùng naøy, nhöng vaãn coù Thanh vaên... chöùng ñaéc Nieát-baøn. Chính hai chöôùng naøy cuõng goïi laø söï trôû ngaïi cuûa caáu ueá. Trí thanh tònh laøm cho chuùng khoâng naûy sinh. Trí nhieãm, tònh coù ñöôïc do ñoái trò vôùi chöôùng ngaïi, caáu ueá cuûa khaùch traàn, khi traàn hoaøn toaøn khoâng naûy sinh thì goïi laø vónh vieãn rôøi xa. Do vónh vieãn rôøi xa chöôùng cho neân trí Ñaïi vieân caûnh luoân luoân raát saïch, vì vaäy noùi laø raát kheùo maøi saùng. Laøm nôi nöông töïa, do ñònh thaâu nhieáp giöõ gìn, nöông töïa vaøo nôi naøy cho neân goïi laø nöông töïa. Trí Ñaïi vieân caûnh döïa vaøo nôi naøy maø phaùt sinh. Nöông töïa ngay nôi ñònh, cho neân goïi laø y chæ. Ñònh hoaëc laø trí nöông döïa cho neân ñònh goïi laø y chæ. Ñònh phaùt sinh töø ñaïo giaûi thoaùt khoâng giaùn ñoaïn naøy cho neân raát thanh tònh. Nöông töïa trong ñònh naøy töùc laø ñònh Kim cang duï thuø thaéng. Do söùc maïnh cuûa ñònh aáy cho neân caùc chöôùng ngaïi vónh vieãn ñoaïn tröø, vì theá trí naøy laáy ñònh laøm choã döïa. Söùc cuûa ñònh ñaõ thaâu nhieáp giöõ gìn cho neân goïi laø nhieáp trì. Vì ñònh kia khoâng giaùn ñoaïn, trí naøy ñöôïc sinh. Do söùc cuûa ñònh kia voâ cuøng thanh tònh, rôøi xa taát caû phaân bieät, khoâng coøn coù phaân bieät, cho neân göông trí phaùt sinh töø ñoù. Trí naøy ñaõ laøm nôi nöông döïa, do ñònh maø thaâu nhieáp giöõ gìn. Trong saïch voâ cuøng khoâng chuùt bôïn nhô, töï theå voán thanh tònh, cho neân goïi laø göông soi. Xa lìa moïi chöôùng phieàn naõo cho neân goïi laø saïch. Xa lìa moïi chöôùng sôû tri cho neân goïi laø khoâng caáu ueá. Laøm söï nghieäp ñem laïi lôïi ích an vui cho caùc chuùng sinh, vôùi aùnh saùng chieáu roïi khaép moïi nôi, laø trí naøy ñöôïc ñònh thaâu nhieáp giöõ gìn, cuõng coù khaû naêng khôûi taïo maø söï nghieäp ñem laïi lôïi ích an vui cho taát caû höõu tình. Do thöïc hieän söï nghieäp naøy cho neân aùnh saùng chieáu roïi khaép nôi. Töï taùnh cuûa göông soi

voán trong saïch, cho neân goïi laø saùng, do xa lìa taát caû chöôùng phieàn naõo vaø chöôùng sôû tri. Nhö thöù töï cuûa göông soi, goïi laø saùng chieáu khaép nôi. Trong naøy yù noùi: Nhö taám göông troøn vó ñaïi raát kheùo maøi saùng trong saïch voâ cuøng, khoâng chuùt bôïn nhô. Vì muoán laøm cho moïi chuùng sinh ñeàu ñöôïc nhìn thaáy choã ñöôïc-maát treân göông maët mình, vaø vì söï nghieäp lôïi ích cho ngöôøi,

do ñoù noùi laø aùnh saùng chieáu roïi khaép nôi. Trí Ñaïi vieân caûnh vôùi töï taùnh thanh tònh, xa lìa hai chöôùng, trong saïch voâ cuøng khoâng chuùt bôïn nhô. Duø khoâng theå thaáy ñöôïc trí naøy, nhöng noù vaãn khôûi hieän thaân thoï duïng vaø thaân bieán hoùa, coù theå sinh ra caùc trí vaø hoaøn thaønh moïi söï nghieäp laøm lôïi ích cho chuùng sinh, vì vaäy goïi laø aùnh saùng chieáu roïi khaép nôi. Kinh: "Laïi nhö chieác göông troøn döïa vaøo duyeân cuûa tính chaát voán coù, sinh khôûi caùc loaïi töôùng maïo vaø aûnh töôïng. Nhö vaäy, trí Ñaïi vieân caûnh cuûa Nhö lai. Ñoái vôùi taát caû thôøi gian döïa vaøo caùc duyeân, sinh khôûi caùc loaïi töôùng maïo vaø aûnh töôïng cuûa trí." Luaän: Neáu trí vieân caûnh laø nhaân toá sinh ra aûnh töôïng cuûa taát caû trí... nôi caùc höõu tình, thì taïi sao töôùng cuûa aûnh töôïng coù söï khaùc nhau? Taïi sao Theå cuûa trí naøy laïi khoâng khaùc bieät? Laïi nöõa trí naøy ñaõ thöôøng xuyeân coù Theå laøm nhaân toá cho moïi aûnh töôïng trong taát caû thôøi gian, taïi sao trí naøy khoâng luoân luoân phaùt sinh töùc khaéc aûnh töôïng cuûa taát caû chuùng sinh vaø töï trí cuûa hoï? Ñeå giaûi thích vaán naïn ñoù, Ñöùc Nhö Lai noùi: "Laïi nhö chieác göông troøn döïa vaøo duyeân cuûa tính chaát voán coù, sinh khôûi caùc loaïi töôùng maïo vaø aûnh töôïng." Khoâng phaûi aûnh töôïng sai khaùc laøm cho Theå cuûa göông coù khaùc bieät, cuõng khoâng phaûi luoân luoân trong moïi luùc ñeàu laäp töùc phaùt sinh aûnh töôïng, vì coøn phaûi ñôïi caùc duyeân". Nhö vaäy, göông trí baát cöù luùc naøo cuõng phaûi chôø ñôïi caùc duyeân môùi phaùt sinh caùc loaïi sai bieät veà aûnh töôïng cuûa trí... chöù khoâng phaûi laø khaùc vôùi aûnh töôïng cho neân trí môùi thaønh. Nhöõng maøu saéc khaùc bieät nhö xanh, vaøng... cuõng khoâng phaûi luoân luoân laäp töùc phaùt sinh aûnh töôïng cuûa Thaùnh trí nôi mình vaø taát caû chuùng sinh maø caàn phaûi chôø ñôïi caùc duyeân ñaày ñuû môùi coù theå phaùt sinh. YÙ ñoaïn naøy noùi: Trí Ñaïi vieân caûnh töông öng vôùi thöùc thanh tònh coù hai loaïi taùc duïng: 1. Taùc duïng cuûa nhaân duyeân; laø trong thöùc thanh tònh coù ñuû taát caû chuûng töû cuûa caùc phaùp thanh tònh coù khaû naêng hieän baøy, coù khaû naêng sinh ra thaân töôùng-coõi nöôùc-caûnh-trí. Neáu gaëp duyeân beân ngoaøi, thì laäp

töùc bieán hieän caùc loaïi aûnh töôïng cuûa caûnh giôùi thaân töôùng-coõi nöôùc, vaø coù theå sinh khôûi caùc trí bình ñaúng... töông öng vôùi moïi haønh töôùng sai bieät cuûa phaåm taâm. 2. Taùc duïng cuûa duyeân taêng thöôïng, laø caùc thieän caên trong Thöùc thanh tònh cuûa Phaät, do nguyeän löïc maø ñöôïc sinh khôûi. Neáu caùc chuùng sinh töï mình coù ñuû nhaân duyeân, thì luùc ñoù Thöùc thanh tònh laäp töùc hoã trôï giuùp ñôõ, khieán cho hoï khoâng bò chöôùng ngaïi maø sinh tröôûng vaø thaønh töïu ñaày ñuû. Vì vaäy theå cuûa göông trí duø laø moät, maø vaãn coù theå hieän khôûi, coù theå sinh ra moïi aûnh töôïng cuûa caùc phaùp, nhöng coøn phaûi chôø caùc duyeân beân ngoaøi, chöù khoâng phaûi laø laäp töùc hieån hieän. Kinh: "Nhö trong chieác göông troøn, khoâng phaûi laø moät hay raát nhieàu caùc aûnh töôïng hieän baøy, maø trong göông troøn khoâng coù caùc aûnh töôïng, nhöng göông troøn naøy vaãn khoâng lay ñoäng vaø khoâng taïo taùc. Nhö vaäy, trong trí vieân caûnh cuûa Nhö Lai, khoâng phaûi laø moät hay raát nhieàu aûnh töôïng cuûa caùc trí

khôûi hieän, maø trong trí vieân caûnh khoâng coù caùc aûnh töôïng cuûa trí, nhöng göông trí naøy vaãn khoâng lay ñoäng vaø khoâng taïo taùc". Luaän: Neáu caùc aûnh töôïng cuûa trí trong göông trí tröôùc ñaây ñaõ coù töï theå, thì taïi sao göông trí phaûi laøm duyeân môùi ñöôïc phaùt sinh? Neáu caùc aûnh töôïng cuûa trí tröôùc ñaây khoâng coù töï Theå thì laøm sao coù theå phaùt sinh caùc aûnh töôïng cuûa trí maø khoâng coù ñoäng taùc. Khoâng thaáy thôi goám naøo khoâng coù ñoäng taùc, maø coù theå naën ra chieác bình tröôùc khi khoâng coù bình...? Giaûi thích vaán naïn naøy neân noùi: Nhö trong chieác göông troøn, khoâng phaûi laø moät hay raát nhieàu caùc aûnh töôïng... Nhö taám göông troøn lôùn coù theå khôûi leân caùc aûnh. Ñoàng loaïi vôùi soá nhieàu, cho neân goïi laø khoâng phaûi moät, khaùc loaïi thì voâ soá cho neân goïi laø raát nhieàu. Quaùn caàn phaûi ñoàng loaïi, vì choïn laáy moät loaïi cho neân noùi khoâng phaûi laø moät. Quaùn caàn phaûi khaùc loaïi, hieån baøy voâ soá cho neân noùi laø raát nhieàu. Nhö vaäy, trong maët göông tuy tröôùc khoâng coù aûnh töôïng maø khôûi leân nhieàu aûnh töôïng nhöng göông vaãn khoâng coù ñoäng taùc gì suy nghó hay phaân bieät. Göông trí cuõng vaäy, tuy tröôùc khoâng coù aûnh töôïng cuûa trí..., nhöng vaãn coù theå sinh khôûi moïi thöù aûnh töôïng nôi caùc phaùp cuûa trí... Quaùn caàn phaûi ñoàng loaïi cho neân noùi khoâng phaûi laø moät. Quaùn caàn phaûi khaùc loaïi cho neân noùi laø raát nhieàu. Maëc duø phaùt sinh caùc aûnh töôïng cuûa trí..., nhö vaäy, nhöng göông trí khoâng coù ñoäng taùc gì suy nghó hay phaân bieät. Trong naøy yù noùi: Nhö taám göông troøn vó ñaïi tuy khoâng phaân bieät,

nhöng coù theå sinh khôûi caùc loaïi aûnh töôïng. Göông Trí cuõng theá, tuy khoâng ngaõ chaáp vaø ngaõ chaáp sôû, taùc yù phaân bieät naêng thuû vaø sôû thuû, nhöng vaãn coù theå sinh khôûi caùc loaïi aûnh töôïng nôi caùc phaùp cuûa trí... Kinh: "Laïi nhö chieác göông troøn vaø caùc aûnh töôïng khoâng phaûi laø hôïp, khoâng phaûi laø ly, khoâng tuï taäp, maø cuõng hieän khôûi duyeân kia. Nhö vaäy, trí Ñaïi vieân caûnh cuûa Nhö Lai cuøng vôùi aûnh töôïng cuûa caùc trí khoâng phaûi laø hôïp, khoâng phaûi laø ly, khoâng tuï taäp cuõng khoâng taûn maát". Luaän: Neáu trí vieân caûnh cuøng hoøa hôïp vôùi aûnh töôïng cuûa caùc trí... ,thì taïi sao khoâng khaùc bieät vôùi aûnh töôïng ñoù, ñieàu naøy trôû thaønh sai bieät. Neáu khoâng hoøa hôïp thì sao laïi laøm nhaân? Khoâng thaáy haït gioáng... vaø quaû cuûa caùc maàm..., khoâng cuøng hoøa hôïp maø coù theå laøm nhaân? Khoâng phaûi aùnh saùng maët trôøi vaø ñaù, tro..., khoâng hoøa hôïp maø coù theå soi saùng laãn nhau? Giaûi thích vaán naïn naøy cho neân noùi: Laïi nhö chieác göông troøn vaø caùc aûnh töôïng khoâng phaûi laø hôïp, ly... Töùc laø nhö chieác göông troøn cuûa theá gian, tuy coù theå laøm nhaân khôûi hieän caùc aûnh töôïng, nhöng göông khoâng hoøa hôïp vôùi aûnh töôïng ñoù. AÛnh töôïng ñoù tröôùc khi chöa sinh do chöa coù töï Theå, cho neân khoâng coù tuï taäp. Khoâng phaûi göông naøy vaø aûnh töôïng kia hoaëc ñoàng thôøi hay khaùc thôøi, maø coù theå goïi laø hoøa hôïp. Göông troøn vaø aûnh kia cuõng khoâng phaûi taùch rôøi nhau maø hieän khôûi duyeân kia, chính vì nghóa naøy cho neân khoâng phaûi laø khoâng hoøa hôïp, caàn phaûi nhôø vaøo göông naøy thì aûnh töôïng kia

môùi coù ñöôïc. Maëc duø göông laøm nhaân toá hieän khôûi, maø sinh ra aûnh töôïng, nhöng khoâng vì aûnh töôïng khaùc bieät, maø göông trôû thaønh khaùc bieät. Trí Ñaïi vieân caûnh cuõng laïi nhö vaäy. Tuy luoân luoân laøm nhaân sinh ra aûnh töôïng cuûa trí..., nhöng cuøng vôùi trí khoâng phaûi laø hôïp, khoâng phaûi laø ly, khoâng tuï taäp cuõng khoâng tan maát. Noùi khoâng phaûi laø hôïp, töùc laø khi aûnh chöa sinh vì noù chöa coù töï theå, khoâng coù tuï taäp. Noùi khoâng phaûi laø ly, töùc laø caàn phaûi coù göông trí thì aûnh cuûa trí..., môùi sinh, neáu khoâng coù thì khoâng sinh cuõng khoâng taûn maát. Lìa-hoaïi vaø khoâng coù, goïi laø tieâu taùn. Ngöôïc laïi cuøng vôùi ñieàu aáy, goïi laø khoâng taùn maát. Göông trí thaâu nhieáp vaø phaùt sinh aûnh kia, hoaëc khoâng queân maát töôùng caûnh ñaõ duyeân, goïi laø khoâng taûn maát. Töø trong göông trí hieån hieän taát caû töôùng ñaõ nhaän thöùc. Trí ba ñôøi... vaø caùc chuùng sinh, neáu khoâng nhaän bieát khaép nôi thì göông trí seõ khoâng phaùt sinh, caàn phaûi nhaän bieát taát caû, thì trí naøy môùi

phaùt sinh. Vì vaäy, trí naøy khoâng queân taát caû töôùng caûnh ñaõ duyeân, cho neân goïi laø khoâng taûn maát. Vì khoâng tan maát, cho neân khoâng phaûi laø ly. Tuy göông trí naøy coù khaû naêng laøm nhaân khôûi hieän ra aûnh cuûa trí..., nhöng khoâng phaûi do aûnh kia coù khaùc bieät, maø göông trí naøy trôû thaønh khaùc bieät. Nhö chieác göông troøn vó ñaïi khoâng heà ñoåi thay khaùc bieät. Trong naøy yù noùi: Nhö chieác göông troøn cuûa theá gian, tuy coù theå laøm nhaân daáy khôûi caùc aûnh töôïng, nhöng khoâng phaûi do söï sai bieät cuûa hôïp vaø ly ñaõ tieáp xuùc. Göông trí cuõng nhö vaäy, tuy luoân luoân laøm nhaân daáy khôûi aûnh töôïng cuûa trí, nhöng khoâng phaûi laø söï sai bieät do hôïp vaø ly ñaõ tieáp xuùc. Tuy coù theå laøm nhaân cho söï naûy maàm ... nhöng caùc haït gioáng cuõng ñeàu khoâng theå noùi laø hôïp hay ly. Vì chæ moät phaàn aùnh saùng yeáu ôùt, cuõng khoâng phaûi laø saéc ..., vì töôùng chung hoøa hôïp laø do caû hai ñeàu coù, laøm cho trong thöùc kia gioáng nhö hoøa hôïp cuøng sinh vôùi saéc ... Vì theá gian hieän thaáy taát caû nhaân-quaû, tuy khoâng phaûi laø hoøa hôïp, ly taùn, nhöng vaãn coù theå laøm nhaân. Vì vaäy, khoâng coù hai töôùng nhaân quaû quyeát ñònh hoøa hôïp.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.